

Valsts dzelzceļa administrācija

Riepiņnieku iela 2, Rīga, LV-1050, tālr. 67233225, fakss 67234105, e-pasts vda@vda.gov.lv, www.vda.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā, 15.07.2020

Nr. 2-6-6

*Par maksas aprēķināšanas shēmu
un infrastruktūras maksas aprēķināšanu*

Valsts dzelzceļa administrācija (turpmāk – **Administrācija**) 2019.gada 15.jūlijā ir saņēmusi akciju sabiedrības "Baltijas Ekspresis" (vienotais reģistrācijas Nr. 41203009997, adrese - Dzintaru iela 20A, Ventspils, LV-3602) (turpmāk – **AS "Baltijas Ekspresis"**) 2019.gada 12.jūlija sūdzību Nr.1.2-5/7-457 par AS "LatRailNet" 2017. gada 30.jūnija noteikumu Nr.JALP-7.6/01-2017 "Maksas aprēķināšanas shēma" (turpmāk – **Maksas aprēķināšanas shēma**) nosacījumiem, ko piemēro publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanai periodam pēc 2019.gada 01.jūlija (turpmāk - **Sūdzība**).

[1] Sūdzībā AS "Baltijas Ekspresis" norāda sekojošo.

[1.1] AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka Maksas aprēķināšanas shēmā 1520 pārvadājumiem maksa par dzelzceļa infrastruktūras, kas nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno to ar apkalpes vietām, uzturēšanas un kustības vadības vidējām tiešajām izmaksām (TI mez uztur 1520), noteikts, ka šo izmaksu aprēķinam ņem vērā darba rādītājus jeb DR mez uztur 1520, kas ir no valsts robežas šķērsošanas vietām un robežstacijām (Meitene un Lugaži) faktiski aizlaisto vilcienu divkārsots skaits (krauto vagonu aizvešanai un tukšo vagonu izvešanai) jūras tranzīta un importa kustībā vai sauszemes tranzītkustībā pēdējā uzskaites stacijā faktiski pieņemto vilcienu skaita darbības rādītājs plānošanas periodā starptautiskajā 1520 kustībā.

AS "Baltijas Ekspresis" vērs uzmanību, ka tādejādi maksa tiks piemērota nodošanas stacijā katram aizlaistam krautam vilcienam divkārsā apmērā, pieņemot, ka pēc izkraušanas vilciens tiks aizvests arī atpakaļ. AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka tam kategoriski nepiekrīt, jo šobrīd faktiski AS "Baltijas Ekspresis" krauto vilcienu skaits nesakrīt ar tukšo vilcienu skaitu, jo viena daļa tukšo vagonu netiek sūtīti atpakaļ uz Daugavpili un Rēzekni, bet gan uz citām stacijām, kur AS "Baltijas Ekspresis" pārvadājumus neveic, savukārt cita daļa krauto vagonu galastacijā pēc izkraušanas tiek iztīrīti un nosūtīti atpakaļ kā krautie vagoni.

AS "Baltijas Ekspresis" papildus informē, ka tukšo (arī krauto) vagonu izvešanu no Ventspils stacijas pilnībā kontrolē VAS "Latvijas dzelzceļš" un SIA "LDZ CARGO" darbinieki, un visi vilcieni no Ventspils stacijas pēc SMGS pavadzīmēm tiek noformēti kā SIA "LDZ CARGO" vilcieni.

[1.2.] AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka VAS "Latvijas dzelzceļš" no 2019.gada 1.jūlija uzsāk funkciju "*Natūrlapas sastādīšana, koriģēšana un iesniegšana pārvadātājiem*" un "*Kravu ieviešanas plāna saskaņošana*" izpildi, un ka ar šiem pakalpojumiem saistītās izmaksas ir iesniegtas AS "LatRailNet" iekļaušanai minimālajā piekļuves pakalpojumu kompleksā, kā arī piekļuves infrastruktūrai, kas savieno infrastruktūru ar apkalpes vietām, maksas aprēķinā. AS

"Baltijas Ekspresis" uzskata, ka pārvadātājs pats var veikt natūrlapu sagatavošanu un citas ar tām saistītās darbības vai arī to nodrošināt, pērkot pakalpojumu no citas personas.

AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka līdz šim VAS "Latvijas dzelzceļš" vienmēr ir uzsvērusi, ka natūrlapas noformēšana nekādi nav attiecināma uz infrastruktūras pārvaldītāja kompetenci jeb pienākumiem, tā ir tikai pārvadātāja kompetence, un to pamatoja, atsaucoties arī uz Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem (MK 03.08.2010. noteikumi Nr.724) (turpmāk – TEN). AS "Baltijas Ekspresis" uzskata, ka natūrlapas pakalpojuma izmaksas nevar tikt iekļautas maksā par minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu.

[1.3.] AS "Baltijas Ekspresis" vērš uzmanību, ka nav noteikta Infrastruktūras maksa neregulāras satiksmes iekšzemes kravu pārvadājumiem, līdz ar to nav skaidrs, kāda Infrastruktūras maksa tiks piemērota šādam pārvadājumam.

[1.4.] AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka Maksas aprēķināšanas shēmā nav definēts, kas ir regulāras satiksmes kravu pārvadājumi, izmantojot iepriekš rezervētus vilcienu ceļus.

[1.5.] AS "Baltijas Ekspresis" vērš uzmanību, ka nepilniem vilcienu sastāviem (līdz 10 vagoni sastāvā) vairs netiek piemērota infrastruktūras maksa atlaide.

[2] Sūdzībā izteikti lūgumi:

[2.1.] lai saskaņā ar Maksas aprēķināšanas shēmas 6.pielikuma 1.2. apakšpunktu maksa netiktu piemērota, ņemot vērā no valsts robežas šķērsošanas vietām un robežstacijām (Meitene un Lugaži) aizlaisto vilcienu divkāršoto skaitu (krauto vagonu aizvešanai un tukšo vagonu izvešanai), bet gan par no nodošanas/nosūtīšanas stacijām faktiski aizlaisto vilcienu skaitu, t.i., lai Infrastruktūras Maksa pārvadātājiem tiktu piemērota atbilstoši katra pārvadātāja faktiski veiktajiem pārvadājumiem (darbībai);

[2.2.] Administrācijai sniegt izvērtējumu tam, vai natūrlapu sagatavošanas pakalpojums ir iekļaujams minimālajā piekļuves pakalpojumu kompleksā. Gadījumā, ja Administrācija konstatē, ka pakalpojums ir iekļaujams minimālajā piekļuves pakalpojumu kompleksā, AS "Baltijas Ekspresis" lūdz šo pakalpojumu izdalīt atsevišķi, nevis iekļaut ar to saistītās izmaksas kopējā infrastruktūras maksā;

[2.3.] skaidrot kāda infrastruktūras maksa tiks piemērota neregulārās satiksmes iekšzemes kravu pārvadājumiem, kad tie tiek veikti, neizmantojot savacējvilcienus/ izvedvilcienus vai arī iepriekš nerezervējot vilcienu ceļus;

[2.4.] definēt regulāras satiksmes kravu pārvadājumus

[2.5.] izvērtēt iespēju samazināt maksu par nepilniem vilcienu sastāviem (līdz 10 vagoni sastāvā).

[3] AS "LatRailNet" paskaidrojumi

Lai noskaidrotu AS "LatRailNet" viedokli par Sūdzībā minētajiem faktiem, kā arī, lai iegūtu papildus informāciju, Administrācija, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu un Dzelzceļa likuma 32.panta pirmo daļu, ar 2019.gada 19.jūlija vēstuli Nr.2.11.-90 lūdza AS "LatRailNet" sniegt viedokli par Sūdzībā minēto.

[3.1] AS "LatRailNet" ar savu 2019.gada 30.jūlija vēstuli Nr.L-6.3.1./102-2019 ir iesniegusi paskaidrojumus, kuros norāda sekojošo.

[3.1.1.] AS "LatRailNet" norāda, ka Sūdzības aprakstošās daļas "4)" punkts un "2)" punkta 2.apakšpunkts izriet no grozījumiem Maksas aprēķināšanas shēmā, kas viena mēneša laikā netika pārsūdzēti, līdz ar to AS "LatRailNet" uzskata, ka tie ir stājušies likumīgā spēkā.

[3.1.2.] AS "LatRailNet" uzskata, ka Sūdzības aprakstošās daļas "2)" punkta 3.apakšpunktā un "6)" un "7)" punkti pēc satura neatbilst sūdzības būtībai, kā arī nav pārsūdzēti juridiski korektā veidā. Tāpat Sūdzības nobeiguma daļā nav ietverts lūgums grozīt konkrētus Lēmuma punktus, tādēļ AS "LatRailNet" juridiski nevar kvalificēt izteiktos priekšlikumus kā atsevišķu Lēmuma punktu pārsūdzību atbilstoši Dzelzceļa likuma normām. AS "LatRailNet" ieskatā, Sūdzības aprakstošās daļas "6)" un "7)" punktos minētie ierosinājumi pēc sava satura un būtības ir uzskatāmi par priekšlikumiem kā uzlabot MAS nosacījumu uztveramību un nepārprotamu interpretāciju;

[3.1.3.] Sūdzības juridiskā konstrukcija nesatur tiesību nozarē vispārpieņemtus būtiskākos pieteikuma (sūdzības) uzbūves principus (atbilstošu tiesisko pamatu, pierādījumu, prasījumu noteiktos termiņus). Sūdzības iesniedzējs nav minējis tieši kuri punkti minētajos MAS grozījumos tiek pārsūdzēti, turklāt nav ievērots Dzelzceļa likuma 11.panta divpadsmitajā daļā noteiktais pārsūdzības termiņš, un nobeiguma daļā nav ietverts Sūdzības sākotnējam izklāstam atbilstošs tiesiskais pamatojums.

[3.1.4.] Sūdzības aprakstošās daļas "5)" punktā izklāstītā problemātika nav attiecināma uz "LatRailNet".

[3.1.5.] AS "LatRailNet" informē, ka saistībā ar Sūdzības 1.1.punktā izteikto lūgumu minētais jautājums šobrīd tiek risināts oficiālu pārrunu ceļā darba grupas ietvaros. Paredzēts mezglu komponentes piemērošanas izlīdzināšana gadījumā, ja vagoni tiek nodoti iekraušanai citam dzelzceļa pārvadātājam. AS "LatRailNet" piedāvāto redakciju pamato ar spēkā esošo vagonu uzskaites un aprites tehnoloģiju, kā arī ar nepieciešamību apmierināt pieteikumu iesniedzēju izteikto vēlmi par mezglu komponentē ietverto izmaksu izlīdzināšanu uz 1 vilciena vienību.

[3.1.6.] Saistībā ar Sūdzības 1.2. punktā izteikto lūgumu AS "LatRailNet" skaidro, ka minimālajā piekļuves pakalpojumu kompleksā ietvertos pakalpojumus sniedz tikai infrastruktūras pārvaldītājs, kurš arī izstrādā metodi izmaksu attiecināšanai pa dažādām dzelzceļa pārvadātājiem piedāvāto pakalpojumu kategorijām. Tādējādi AS "LatRailNet" rīcībā nav tiesisku instrumentu, kā noteikt sniedzamo pakalpojumu apjomu, tajā skaitā, par natūrlapu sagatavošanu.

[3.1.7.] AS "LatRailNet" norāda, ka arī Sūdzības lūgumu 1.3. un 1.4.punktā minētie jautājumi šobrīd tiek risināti pārrunu veidā darba grupas ietvaros. AS "LatRailNet" ir iepazīstinājusi ar izstrādāto maksājumu nosacījumu skaidrojošo pārskata tabulu iekļaušanai Maksas iekasēšanas shēmā.

[3.1.8.] AS "LatRailNet" vērš uzmanību, ka Sūdzības 1.5.punktā ietvertais lūgums samazināt maksu par nepilniem vilcieni sastāviem (līdz 10 vagoniem sastāvā) izriet no infrastruktūras pārvaldītāja tehnoloģijas maiņas attiecībā uz vilcieni apskates kārtību.

[4] VAS "Latvijas dzelzceļš" paskaidrojumi

Lai noskaidrotu VAS "Latvijas dzelzceļš" viedokli par Sūdzībā minētajiem faktiem, kā arī, lai iegūtu papildus informāciju, Administrācija, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu un Dzelzceļa likuma 32.panta pirmo daļu, ar 2019.gada 19.jūlija vēstuli Nr.2.11.-91 lūdza VAS "Latvijas dzelzceļš" sniegt viedokli par Sūdzībā minēto.

[4.1] VAS "Latvijas dzelzceļš" ar savu 2019.gada 1.augusta vēstuli Nr.DV-6.4.1./440-2019 ir iesniegusi paskaidrojumos, kuros norāda sekojošo.

[4.1.1.] VAS "Latvijas dzelzceļš" vērš uzmanību, ka Sūdzības 1.,2.,3.,4.,6. un 7.punktos ietvertie jautājumi nav VAS "Latvijas dzelzceļš" kompetencē.

[4.1.2.] Attiecībā uz Sūdzības 5.punktu VAS "Latvijas dzelzceļš" norāda, ka 2007.gada reorganizācijas rezultātā SIA "LDZ CARGO" veic vilcienu dokumentu t.sk. natūrlapu sastādīšanu, vagonu secības norakstīšanu. VAS "Latvijas dzelzceļš" uzskata, ka mainot pastāvošo kārtību jānosaka atbildība starp vairākiem pārvadātājiem un pārvaldītāju par dokumentiem, kas nodrošina vilcienu kustību.

VAS "Latvijas dzelzceļš" izpratnē TEN nereglamentē natūrlapas formu, saturu un sagatavošanas kārtību. Natūrlapas koriģēšanu būtu jāveic VAS "Latvijas dzelzceļš", jo jānodrošina kontrole vilcienu kustības laikā un vilcienu nodošanu uz citu valstu dzelzceļu infrastruktūru.

VAS "Latvijas dzelzceļš" ieskatā nodrošinot natūrlapas iesniegšanu pārvaldītājam, izpilda Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmās daļas 6.punkta prasības, tādejādi pakalpojuma izmaksas var tikt iekļautas minimālajā piekļuves pakalpojumu kompleksā.

[4.1.3.] Attiecībā uz Sūdzības 8.punktu VAS "Latvijas dzelzceļš" vērš uzmanību, ka norādītie nepilnie vilcienu sastāvu diapozoni nevar būt piešķirti rezerves lokomotīvēm, jo neatbilst tehnoloģiskas kustības jēdzienam. VAS "Latvijas dzelzceļš" ir ieinteresēts, lai pārvadātāji savlaicīgi atbrīvo stacijas ceļus piešķirtās jaudas ietvaros, pārvietojot nelielu vagonu skaitu (līdz 5 vagoniem) starp mezgla un iecirkņa dzelzceļa stacijām. VAS "Latvijas dzelzceļš" atbalstīs atsevišķa tirgus segmenta izdalīšanu šādam mērķim.

[5] Administrācijas kompetence

Administrācija atbilstoši Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 8.punkta "d" un "e" apakšpunktiem izskata pieteikuma iesniedzēja sūdzības, ja tas uzskata, ka notikusi netaisnība, diskriminācija, vai ja tas ir cietis jebkādā citā veidā, jo īpaši sūdzības par lēmumiem, ko pieņēmis publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs vai infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs par maksas aprēķināšanas shēmu un infrastruktūras maksas samaksāšanu tādā apjomā vai struktūrā, kādu no pieteikuma iesniedzēja prasa vai var prasīt.

Nemot vērā minēto, Administrācija secina, ka Sūdzības izskatīšana ietilpst Administrācijas kompetencē. Līdz ar to, izvērtējot Sūdzībā minētos apstākļus un AS "LatRailNet" un VAS "Latvijas dzelzceļš" sniegtos paskaidrojumus, Administrācija konstatē un secina:

[5.1.] AS "Baltijas Ekspresis" savā 2020.gada 4.marta vēstulē Nr. 1.2-5/7-142 norāda, ka savus prasījumus, kas minēti Sūdzībā neuztur, jo pamatā prasījumi ir apmierināti - AS "LatRailNet" problēmjaudājumus ir atrisinājusi. Neatrisināts palicis jautājums, kas aprakstīts Sūdzības 7.punktā – joprojām nav īsti skaidrs, kā iespējams saņemt samazinātu infrastruktūras maksu, iepriekš rezervējot vilcienu ceļus. Taču arī šis jautājums ir aktualizēts AS "LatRailNet" sanāksmēs un tiek strādāts pie risinājuma.

[5.2.] AS "Baltijas Ekspresis" savā 2020.gada 4.aprīlā vēstulē Nr.1.2-5/7-202 informē, ka pretenzijas pret AS "LatRailNet" vairs netiek celtas un lieta var tikt izbeigta.

[5.3.] Administrācija secina, ka sūdzības iesniedzējs AS "Baltijas Ekspresis" Sūdzībā izteiktos prasījumus vairs neuztur.

[5.4.] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktam pēc nepieciešamo faktu konstatēšanas un administratīvā procesa dalībnieku uzklaušanās iestāde

nekavējoties izvērtē lietas apstākļus un izdod administratīvo aktu, ar kuru pilnībā vai daļēji atteikts izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata vai tā nav lietderīga;

[5.5.] Ņemot vērā iepriekš secināto, ka AS "Baltijas Ekspresis" Sūdzībā izteiktos prasījumus vairs neuztur, Administrācija secina, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktam nav pamata izdot administratīvo aktu.

[6] No Dzelzceļa likuma 31.panta 2.² daļas izriet Administrācijas pienākums pieņemt lēmumu par sūdzībām, veikt pasākumus, lai situāciju uzlabotu un informēt attiecīgās personas par savu pamatoto lēmumu.

Attiecīgi, ņemot vērā visu iepriekš konstatēto un secināto un pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 8.punkta "d" un "e" apakšpunktu un 31.panta 2.² daļu un Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktu, **Administrācija pieņem šādu lēmumu:**

atteikt izdot AS "Baltijas Ekspresis" labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata.

[7] Šo lēmumu saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta trešo daļu, Administratīvā procesa likuma 76.panta otro daļu, 188.panta otro daļu un 189.panta pirmo daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

[8] Šā lēmuma pārsūdzēšana tiesā saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta trešo daļu un Administratīvā procesa likuma 185. panta ceturtās daļas 2.punktu neaptur tā darbību.

Direktors

J.Iesalnieks